

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

KYPRIANOU protiv CIPRA

(članak 6. stavak 1., 2. i 3.(a) i članak 10.)

Presuda velikog vijeća od 15. prosinca 2005. godine

Povreda članka 6. stavak 1. (pravo na pravično suđenje)

Povreda članka 10. (sloboda izražavanja)

ČINJENICE

Podnositelj, Michalakis Kyprianou, ciparski je državljanin, rođen 1937. godini, živi u Nikoziji, Cipar. Po zanimanju je odvjetnik.

Dana 14. veljače 2001. godine Kyprianou je sudjelovao u postupku suđenja za ubojstvo, braneći optuženog pred Assize sudom u Limassolu. Za vrijeme suđenja požalio se da je tijekom ispitivanja svjedoka optužbe bio prekidan te je tražio dopuštenje da se povuče, a kad nije dobio odobrenje, optužio je članove suda da su međusobno razgovarali i slali si poruke ("ravasakia" znači, između ostalog, kratka, tajna poruka ili pismo, ili ljubavno pismo odnosno poruka neugodnog sadržaja).

Suci su izjavili da ih je podnositelj "duboko povrijedio" "kao osobe". Dodali su da se "ne mogu sjetiti bilo koje osobe ili situacije, u kojoj je na takav način izraženo neprihvatljivo nepoštivanje suda, pogotovo ne od strane odvjetnika" i da "ukoliko reakcija suda nije neposredna i drastična, smatramo da će pravda doživjeti strašan udarac". Dali su podnositelju izbor, ili da ostane pri tome što je rekao i izloži razloge zašto ne bi bio kažnjen ili da povuče rečeno. Podnositelj nije učinio ništa od predloženog.

Nakon toga, isti sud je utvrdio da ga g. Kyprianou nije poštivao te ga je osudio na 5 dana zatvora, provedivo odmah. Navedenu sankciju smatrali su jednim "prikladnim odgovorom"; te da bi "neodgovarajuća reakcija od strane zakonitog i civiliziranog poretka, značila dopuštanje ponižavanja sudskog autoriteta."

Podnositelj je odmah odslužio kaznu zatvora, iako je, zapravo, pušten ranije, u skladu sa mjerodavnim domaćim pravom. Dana 2. travnja 2001. Vrhovni sud je odbio njegovu žalbu.

POSTUPAK I SASTAV SUDA

Dana 9. kolovoza 2001. godine podnositeljev zahtjev upućen je Europskom sudu za ljudska prava, a 7. svibnja 2002. godine proglašen je djelomično nedopuštenim. Dana 8. travnja 2003. zahtjev je proglašen djelomično dopuštenim.

U presudi vijeća od 27. siječnja 2004. godine, Sud je jednoglasno utvrdio da je došlo do povrede članka 6. stavaka 1., 2. i 3.(a) te da nije potrebno ocjenjivati podnositeljev zahtjev u smislu članka 10. Sud je podnositelju dodijelio 15 000 EUR-a za nematerijalnu štetu i 10 000 EUR za troškove i izdatke postupka.

Dana 19. travnja 2004. godine ciparska Vlada podnijela je zahtjev za podnošenje predmeta velikom vijeću, koji je 14. lipnja 2004. godine njegov odbor prihvatio.

U postupak su se, u ulozi treće stranke, umiješali Ujedinjeno Kraljevstvo, Irska i Malta.

Dana 2. veljače 2005. godine održano je saslušanje o meritumu predmeta u zgradi Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu.

PRIGOVOR

Podnositelj se žali u smislu članka 6. stavak 1. da mu nije sudio neovisan i nepristran sud, budući da ga je osudio isti sud koji je tvrdio da nije poštovan. Također, pozvao se na članak 6. stavak 2. (presumpcija nevinosti), članak 6. stavak 3.(a) (pravo optuženog da u najkraćem roku bude obaviješten o optužbama protiv njega) i članak 10.

ODLUKA SUDA

Članak 6. stavak 1.

Europski sud za ljudska prava, prvenstveno, je smatrao da podnositeljev prigovor postavlja pitanje objektivne opravdanosti sumnje u nepristranost navedenog suda, s obzirom na posebne okolnosti njegovog predmeta i činjenicu da su mu isti suci suda kojeg navodno nije poštivao, sudili, osudili ga i izrekli mu kaznu.

Sud je utvrdio da je prigovor usmjeren na funkcionalnu manjkavost navedenog postupka. U tom smislu, Sud je upozorio na rastući trend u brojnim zemljama anglosaksonskog prava, uviđajući potrebu da se skraćeni postupci u odnosu na nepoštivanje suda koriste rijetko, i to nakon pažljive ocjene i sa prikladnim zaštitnim mehanizmima. Međutim, Sud nije smatrao potrebnim ili poželjnim općenito ocjenjivati zakon o nepoštivanju suda i praksu skraćenih postupaka na Cipru i drugim anglosaksonskim pravnim sustavima. Njegov zadatak je bio utvrditi da li korištenje skraćenog postupka u slučaju g. Kyprianoua predstavlja povredu članka 6. stavak 1.

Podnositeljev predmet odnosi se na neposredno nepoštivanje suda, usmjereno na suce osobno, koji su bili direktan objekt podnositeljeve kritike i to u odnosu na način na koji su provodili postupak. Isti suci odlučili su optužiti podnositelja, sudili mu o problemu koji je proizašao iz njegovog ponašanja, i na kraju utvrdili njegovu krivnju i odrediti mu sankciju (pojam koji se odnosi na zatvor). Takva situacija, gdje nastaje konfuzija oko uloga tužitelja, svjedoka, optužbe i sudaca, mogla bi, razumljivo, potaknuti objektivno opravdani strah u odnosu na usklađenost postupka sa tradicionalnim načelom da nitko ne može biti sudac u svom vlastitom predmetu uzimajući u obzir i nepristranost suda.

Sud je, stoga, utvrdio da, s obzirom na činjenice predmeta i funkcionalnu manjkavost koju je utvrdio, nameću se određene sumnje u nepristranost Assize suda. Podnositeljev strah u tom smislu, mogao bi se smatrati objektivno opravdanim.

Sud je tada uzeo u obzir podnositeljeve navode da su dotični suci bili osobno pristrani, u odnosu na njegov prigovor koji se ticao njihovog osobnog ponašanja.

Sud je utvrdio da su suci u svojoj odluci, određujući zatvor podnositelju priznali da ih je on "duboko osobno uvrijedio". Ta izjava sama po sebi pokazuje da su suci bili osobno povrijeđeni podnositeljevim riječima i ponašanjem što pokazuje osobnu zainteresiranost sudaca. Osim toga, posebno naglašen jezik kojim su se suci izrazili u svojoj odluci davao je dojam šoka i uvrijeđenosti, što je suprotno distanciranom pristupu koji se očekuje kod sudskih odluka. Suci su, nakon toga, izrekli kaznu zatvora od pet dana, koja je odmah stupila na snagu, a koju su smatrali da je "jedini prikladan odgovor" onome što se desilo. Osim toga, suci su ranije izrazili svoje mišljenje u raspravi s podnositeljem smatrajući ga krivim za kazneno djelo nepoštivanja suda. Nakon donošenja odluke da je podnositelj počinio navedeno kazneno djelo, suci su mu dali izbor ili da ostane kod izrečenog i dade razloge zašto mu kazna ne bi bila izrečena ili da povuče rečeno.

Iako Sud nije sumnjao da su suci bili zabrinuti za zaštitu sudačke funkcije kao i sudački integritet i da su zbog tog razlog smatrali prikladnim pokrenuti navedeni postupak, Sud je utvrdio da se suci nisu uspjeli dovoljno odmaknuti od situacije. Taj zaključak je potvrđen brzinom kojom je postupak proveden te kratkoćom i jezgrovitošću komunikacije između sudaca i g. Kyprianoua.

Suprotno toj tvrdnji i uzimajući u obzir posebnosti različitih elemenata osobnog ponašanja sudaca ocijenjenih zajedno, Sud je utvrdio da je strepnja g. Kypriynoua, u nepristranost Limassolskog Assize suda, u tom smislu opravdana.

Na kraju, Sud je utvrdio da Vrhovni sud nije ispravio navedeni propust. Iako je bilo jasno da Vrhovni sud ima pravo ukinuti navedenu odluku po osnovi pristranosti navedenih sudaca, odbio je to učiniti podržavši osuđujuću odluku.

Kao rezultat proizlazi da Vrhovni sud nije ispravio navedeni propust.

Sud je zaključio da Limassolski sud u nije bio nepristran u smislu članka 6. stavak 1.

Članak 6. stavak 2. i 3.(a)

Sud je smatrao da nema potrebe ocjenjivati predmet u smislu članka 6. stavak 2. i 3(a).

Članak 10.

Sud je smatrao da, uzimajući u obzir okolnosti predmeta, potrebno je posebno ocijeniti njegov prigovor u smislu članka 10. Treba provjeriti je li postignuta pravična ravnoteža između, s jedne strane, potrebe da se zaštiti autoritet sudske vlasti i, sa druge strane sloboda izražavanja podnositelja kao odvjetnika.

Limassolski Assize sud osudio je podnositelja na pet dana zatvora, što se može smatrati teškom kaznom, pogotovo uzimajući u obzir da je odmah provedena. Isto je naknadno podržao i Vrhovni sud.

Podnositeljevo ponašanje može se smatrati u neku ruku ponižavajućim u odnosu na suce suda u Limassolu. Iako nepristojni, njegovi komentari bili su usmjereni i ograničeni samo na način

na koji su suci vodili suđenje, pogotovo u odnosu na ispitivanje svjedoka koje je podnositelj provodio u okviru obrane svoje stranke optužene za ubojstvo.

Slijedom rečenog Sud je smatrao da je takva kazna nerazmjerno teška prema podnositelju i mogla bi stvoriti "ohlađujući učinak" na odvjetnikovo zastupanje kad u postupku sudjeluje kao branitelj optuženog. Ocjena Suda, da se radi o nepravednoj proceduri skraćenog postupka za ocjenu nepoštivanja suda, pogodovala je pogoršanju tog nedostatka proporcionalnosti.

Zbog toga Sud je smatrao da je sud u Limassolu propustio uspostaviti pravičnu ravnotežu između potrebe da zaštiti autoritet sudske vlasti i potrebe za zaštitom podnositeljevog prava na slobodu izražavanja. Činjenica da je podnositelj samo djelomično odslužio kaznu zatvora, nije promijenila taj zaključak.

Budući da je podnositelju određena neproporcionalna sankcija, Sud je zaključio da je došlo do povrede članka 10.

U odnosu na članak 41. (pravična naknada) Konvencije, Sud je podnositelju dodijelio 15 000 EUR-a na ime nematerijalne štete i 35 000 EUR-a za izdatke i troškove postupka.